

Ohje selän muutosten röntgenkuvauksista ja luokituksesta (Selkäohje)

Kennelliiton hallituksen 7.2.2013 hyväksymä.

Päivitetty hallituksessa 26.11.2021 ja 27.5.2022, päivitykset voimassa 1.1.2023 alkaen.

Tämä ohje täydentää Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamissääntöä (valtuusto 30.11.2008) ja Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelman ohjetta (PEVISA-ohje, hallitus 28.8.2008).

1 Yleiset määräykset

Koirien perinnöllisiä selkämuutoksia tutkitaan röntgenkuvauksilla ja muutokset luokitellaan jalostustiedon keräämistä varten. Suomen Kennelliitto (jäljempänä Kennelliitto) hyväksyy virallisiksi tämän ohjeen mukaisesti annetut lausunnot.

Röntgenkuvat otetaan Kennelliiton ohjeiden mukaisesti ja selkämuutosten arvostelussa käytetään Kennelliiton vahvistamia arvosteluasteikkoja.

Selkälausunto on annettava koiranomistajan kotimaassa tai Suomessa. Muualla kuin Suomessa annetuissa selkälausunnoissa tulee käydä ilmi lausuntamaa ja arvosteluasteikko, koska arvosteluasteikot vaihtelevat eri maissa eivätkä siten ole suoraan verrannollisia.

Kun koira kuvataan Kennelliiton lausuntoa varten, tulee kuvauksessa noudattaa näitä ohjeita ja kuvat asianmukaisine röntgenläheteineen toimittaa Kennelliittoon, joka antaa virallisen lausunnon kuvista.

Koiran omistajan tulee ilmoittaa eläinlääkärille, jos koiralle on tehty lausuntoon vaikuttava leikkaus. Asia merkitään röntgenläheteeseen. Koiran sairaskertomus liitetään mukaan. Leikattu koira saa merkinnän operoitu, joka rinnastetaan jalostuskäytössä huonoimman luokan mukaiseen tulokseen.

Röntgenkuvat säilytetään keskitetysti Kennelliiton määräämässä paikassa vähintään 10 vuotta, jonka jälkeen ne voidaan hävittää. Kennelliitto kuitenkin säilyttää joka vuodelta maaliskuun kuvat myöhempiä mahdollisia tutkimuksia varten.

2 Lausuntomenettely

Kennelliiton hallitus nimeää eläinlääkärit, joiden antamat lausunnot hyväksytään.

Kennelliiton nimeämä virallinen lausunnonantaja saa tietää koiran rodun, iän, sukupuolen ja rekisterinumeron.

Selkälausunto annetaan vain sellaisista kuvista, joiden mukana on kuvaajan täyttämä Kennelliiton röntgenlähete.

Lausunto annetaan vain sellaisista röntgenkuvista, joita otettaessa ko. koira on ollut tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Tunnistusmerkintä on aina tarkastettava kuvauksen yhteydessä ja merkittävä se tarkastetuksi.

Virallisesta tutkimuslausunnosta peritään maksu. Tutkimuslausunto toimitetaan röntgenläheteeseen merkitylle vastaanottajalle ja tulos tallennetaan Kennelliiton tietokantaan.

Lausuntoon voidaan kirjata tieto kuvassa havaittavista olennaisista sivulöydöksistä.

Mikäli koira uusintakuvataan kuvausteknisistä syistä, on kuvaus aiheellista tehdä mahdollisimman pian.

Tuontikoirista, ulkomaisista jalostuskoirista ja tuontisperman osalta hyväksytään lausunnot, jotka ovat verrattavissa Kennelliiton asteikkoon ja röntgenkuvat on otettu Kennelliiton suositusten mukaisesti. Lausunnosta tulee käydä ilmi, että koira on ollut tunnistusmerkitty kuvaushetkellä.

Mikäli siitoskäyttöön aiotulle ulkomaiselle koiralle ei saada Kennelliiton arvosteluperiaatteiden mukaisesti annettua lausuntoa koiranomistajan kotimaassa, voidaan tunnistusmerkitty koira kuvauttaa Kennelliiton ohjeiden mukaisesti ja röntgenkuva lähettää arvosteltavaksi Kennelliittoon suomalaista lausuntoa varten (liitteeksi perustelut miksi ulkomaiselle koiralle halutaan lausunto Suomesta). Näin voidaan menetellä myös ennen ulkomaisen koiran ostoa.

3 Arvosteluasteikko

3.1 Spondyloosi (Spondylosis Deformans)

Luokitus	Kuvaus
SP0 puhdas	Ei muutoksia
SP1 lievä	Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP2 selkeä	Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP3 keskivaikea	Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3–7 nikamavälissä.
SP4 vaikea	Edellisiä vakavammat muutokset.

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5–7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa.

Koira voidaan uusintakuva spondyloosin osalta aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua edellisestä kuvauksesta. Tämä koskee myös tilannetta, jossa koiralla on valitusmenettelyn jälkeinen SP tulos.

Lausunnon antaja saa nähtäväkseen kaikki aiemmat kuvat. Koirasta annettu lausunto voi uusintakuvauksen johdosta muuttua.

3.2 Kalkkeutuneet välilevyt (Intervertebral Disc Disease, IDD)

Luokitus	Kuvaus
IDD0 puhdas	Ei muutoksia
IDD1 lievä	1–2 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
IDD2 keskivaikea	3–4 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä
IDD3 vaikea	5 tai enemmän osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä

IDD lausunnon voi saada vain kerran.

3.3 Nikamien epämuotoisuus (Vertebral Anomaly)

Luokitus	Kuvaus
VA0 normaali	Ei muutoksia
VA1 lievä	1–2 epämuodostunutta nikamaa
VA2 selkeä	3–4 epämuodostunutta nikamaa
VA3 keskivaikea	5–9 epämuodostunutta nikamaa
VA4 vaikea	10 tai enemmän epämuodostunutta nikamaa

Arvostelussa ei huomioida häntänikamia.

VA lausunnon voi saada vain kerran.

3.4 Välimuotoinen lanne-ristinikama (Lumbosacral Transitional Vertebra)

Luokitus	Kuvaus
LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1-S2) tai muu lievästi normaalista poikkeava rakenne (määritelmä 1.1.2015 alkaen)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa

LTV lausunnon voi saada vain kerran

4 Röntgenkuvauksen toteutus

Rodut jaetaan kolmeen eri ryhmään: [Lista 1](#) (kondrodystrofiset ja muut listassa mainitut rodut), [Lista 2](#) (ns. korkkiruuvihäntäiset rodut) ja kolmantena ryhmänä muut rodut.

Synnynnäisistä selkämuutoksista (nikama-anomaliat ja välimuotoinen lanne-ristinikama) voidaan antaa lausunto, jos koira on kuvaushetkellä täyttänyt 12 kk. Jos koira on kuvaushetkellä täyttänyt 24 kk, annetaan sille lausunto myös muista selkämuutoksista. Vain Lista 1:n rodut voivat saada IDD-lausunnon.

Digitaaliset kuvat toimitetaan DICOM- muodossa sähköisesti Kennelliiton kuvien vastaanottojärjestelmän kautta.

Röntgenkuvausta varten koira on rauhoitettava tai nukutettava siten, että se on riittävän rento kuvauksen onnistumiseksi. Käytetyt valmisteet ja annokset on merkittävä lomakkeeseen.

Röntgenkuvat on kuvauksen yhteydessä merkittävä tavalla (rtg-teipillä/merkintälaitteella), jota ei jälkikäteen voida muuttaa. Röntgenkuvassa pakollisia tietoja ovat: päivämäärä ja koiran rekisterinumero (tai TM-numero) sekä puolimerkki (puolimerkki kansainvälisesti tunnistettavana, esim. sin. dex. R. L(selällään otetuissa (VD) kuvissa.

Kuvaukset tehdään Kennelliiton hyväksymän Selkärangan kuvauksen suoritusohjeen mukaisesti, jonka liitteenä ovat Listat 1 ja 2.

Jos koiraa ei ole kuvattu ohjeiden mukaisesti tai kuvien laatu on riittämätön, on kuvat virheiden välttämiseksi pakko jättää arvostelematta muissa paitsi vaikeiden muutosten kohdalla.

5 Valitusmenettely

Valitukset käsittelee Kennelliiton nimeämä asiantuntijapaneeli koiranomistajan kirjallisen valituksen perusteella.

Valitusaika on 90 vuorokautta siitä, kun lausunto on lähetetty koiran omistajalle. Valitusmaksu on kaksi kertaa lausunnomaksun suuruinen. Jos valitus todetaan aiheelliseksi, maksu palautetaan.

Paneelin päätös on lopullinen, siitä ei voi valittaa eikä toimittaa uusia röntgenkuvia lausuttavaksi. Poikkeuksena spondyloosi, josta voi saada lausunnon uusista kuvista myös valituksen jälkeen kohdan 3.1 mukaisesti.

6 Poikkeustapaukset

Kennelliiton jalostustieteellisellä toimikunnalla on oikeus erittäin painavista syistä yksittäisessä poikkeustapauksessa myöntää erivapaus tämän ohjeen määräyksistä.